печатная газета, были открыты первые военные и профессиональные школы, возникли первые типографии, музеи, публичные библиотеки, театры и многое другое. В то же время развитие хозяйства в первой четверти XVIII века шло путями, намеченными предыдущим периодом. Новые требования царя к внешнему виду подданных приживались плохо, поэтому указы, регламентирующие правила ношения европейской одежды разными категориями населения, принимались при жизни Петра I неоднократно. В общих чертах можно выразиться, что с этого времени происходит медленное отделение государства от Церкви и норм христианства, особенно заметно это в скульптурном и художественном творчестве, литературе и публицистике, народных шутках и высказываниях.

Результатом такого неоднозначного развития отношения религиозной и светской культуры стал Декрет «Об отделении церкви от государства и школы от церкви» 1918 г. Духовная жизнь народа ушла в подполье, а если что-то упоминалось про религию, то это говорилось с сарказмом и насмешкой. Государство стало на путь борьбы с Церковью и верой. Подобная ситуация продолжалась вплоть до 1988 г., когда отмечалась юбилейная дата — 1000-летие Крещения Руси. С 1988 г. и до наших дней Православная Церковь и другие религионые организации, разрешенные законодательством, и государство осуществляют совместную работу для поддержания и укрепления духовных, нравственных ценностей среди населения [2].

Заключение. Итогом всего сказанного является следующий вывод: на протяжении всего периода становления цивилизации восточных славян мы наблюдаем влияние религиозной культуры на светскую и, наоборот, светской культуры на религиозную во всех сферах жизни народа.

Список использованных источников

1. *Бычков, В. В.* Русская средневековая эстетика. XI—XVII вв / В. В. Бычков. — М. : Мысль, 1992. — 637 с.

2. История России с древнейших времен до наших дней / А. С. Орлов, В. А. Георгиев [и др.]. — М. : Проспект, 1997. — 543 с.

3. *Кузык, Б. Н.* Цивилизация: теория, история, диалог, будущее / Б. Н. Кузык, Ю. В. Яковец. — М. : Ин-т эконо. стратегий, 2008.

4. *Романов, О. А.* Восточнославянская цивилизация в горизонте открытой истории / А. С. Романов. — Гродно : ГрГУ им. Я. Купалы, 2014. — 334 с.

5. *Рыбаков, Б. А.* Из истории культуры Древней Руси: исследования и заметки / Б. А. Рыбаков. — М. : Изд-во Москов. ун-та, 1984. — 240 с.

УДК 316.36.014

С. Я. Качарагін
Дзяржаўная ўстанова адукацыі “Палатоўская базавая школа Полацкага раёна”,
аг. Палата, Рэспубліка Беларусь

РОЛЯ СЯМ’І Ў ДУХОЎНА-МАРАЛЬНЫМ ВЫХАВАННІ ПАДРАСТАЮЧАГА ПАКАЛЕННЯ

Уводзіны. Духоўна-маральнае і патрыятычнае выхаванне сёння актыўна ўкараняецца ў сістэму адукацыйнай работы з падрастаючым пакаленнем. Фарміраванне духоўна-маральнай культуры, пачуццё любові да Радзімы, роднаму краю, яго прыродзе павага да нацыянальнасці павінна ажыццяўляцца з самага ранняга ўзросту. Мэтай адукацыйнай работы па духоўна-маральнаму і патрыятычнаму выхаванню можна акрэсліць так: удасканальванне маральнага выхавання, развіццё асобаснай культуры дзіцяці, як асновы маральна-патрыятычнага выхавання. Таму галоўная мэта працы педагагічнага калектыву ўстановы ў да-

© Качарагін С. Я., 2024

Рэпазіторый БарДУ

дзеным накірунку — спрыяць фарміраванню ў бацькоў пазітыўных адносін да выхавання ў кожным дзіцяці грамдзяніна Рэспублікі Беларусь. Адносіны бацькоў да народнай культуры могуць з’яўляцца пераканаўчым прыкладам і сродкам выхавання ў дзяцей паважлівых адносін да культурных традыцый нашай краіны.

Адным з асноўных накірункаў дзяржаўнай палітыкі ў сферы адукацыі ў адпаведнасці з Кодэксам аб адукацыі і Праграмай неперарыўнага выхавання дзяцей і вучнёўскай моладзі ў Рэспубліцы Беларусь з’яўляецца фарміраванне сацыяльна-духоўнай і маральна сталай творчай асобы.

Выхаванне дзяцей і моладзі на лепшых традыцыях духоўна-маральных якасцей асобы з’яўляецца галоўным у сістэме адукацыі нашай краіны. У сферы адукацыі — гэта зварот да сям’і і духоўных крыніц праваслаўя. Крэда нашых продкаў — ”жыць у суладдзі з прыродай, з Богам, у адпаведнасці з Божым промыслам, у рамках Божага патурання“ [1, с. 5—6].

Адзін з выхаваўчых сродкаў, які дазваляе з’яднаць нацыянальныя і дзяржаўныя інтарэсы дзяцей у сям’і, — духоўнасць.

Сёння для выканання пастаўленых задач настаўнікі, выхавацелі, бацькі, грамадскасць наладжваюць супрацоўніцтва з Беларускай Праваслаўнай Царквою, Міністэрствам культуры.

Немагчыма перааценіць уплыў рэлігіі на выхаванне падрастаючага пакалення, які яна аказвала на працягу ўсёй гісторыі грамадства. Для кожнага грамадзяніна асабліва патрэбны маральныя асновы. Менавіта яны складаюць стрыжань патрыятызму, без гэтага Беларусі прыйшлося б забыць і аб нацыянальнай годнасці, і нацыянальным суверынітэце.

Духоўна-маральнае выхаванне ў школе і ў сям’і будзе тады эфектыўным, калі будуць створаны ўмовы для самавызначэння асобы. Маральны абавязак настаўніка, бацькоў — даць праўдзівую карціну, пераканаўча паказаць вялікую культурна-фарміруючую ролю рэлігійных традыцый і каштоўнасцей, каб дапамагчы сваім дзецям сфарміраваць паважлівыя адносіны да сваёй гісторыі, культуры, праваслаўнай рэлігіі.

Канцэпцыя Нацыянальнай бяспекі Рэспублікі Беларусь уяўляе сабой сістэму сучасных поглядаў на асноўныя праблемы абароны жыццёва важных інтарэсаў асобы, сям’і, грамадства і дзяржавы ва ўмовах існуючых рэальных і ўзнікнення патэнцыяльных пагроз унутранага і знешняга характара. Пры гэтым толькі маральнае, Божае вучэнне, прапаведанае Хрыстом, здольна ўнесці тыя пачаткі, якія робяць мыслімым чалавечае жыццё, даюць магчымасць працаваць і выхоўваць грамадства і ў ім стварыць эфектыўную праваахоўчую сістэму [9, с. 5].

Асноўная частка. Асноўная роля ў выхаванні дзяцей прыналежыць сям’і, а нараджэнне праваслаўнай сям’і адбываецца ў таінстве шлюбу. Дзякуючы сям’і, якая жыве царкоўным жыццём, умацоўвае духоўнасць усяго роду, напаўняе жыватворнай энергіяй. Такі ўклад сям’і садзейнічае духоўнаму станаўленню асобы ў розныя перыяды яе развіцця. Ёсць сцвярджэнне, што асновам духоўна здаровай сям’і дзіця вучыцца вернаму ўспрыняццю аўтарытэта бацькі і маці. Ён пачынае разумець, што аўтарытэт бацькоў не прызваны падаўляць, пагарджаць яго ўнутранай свабодай і ламаць яго характар, але, наадварот, прызваны выхоўваць чалавека да ўнутранай свабоды. Сям’я ёсць першая і існая школа свабоды. Яна па сваёй прыродзе ўвасабляе рэлігійныя каштоўнасці і вераванні ў паўсядзённым быце, у паводзінах, у святах, застоллях і іншых традыцыйных звычаях. Сям’я ёсць нешта большае, чым бацька, маці і дзеці.

Сям’я — гэта наследніца маральных, духоўных звычаяў і каштоўнасцей, якія створаны нашымі продкамі. Аб гэтым нам пастаянна напамінаюць апоявяды Бібліі аб ветхазапаветных патрыярхах. Вельмі цяжка і не магчыма стварыць праўдзівы хрысціянскі жыццёвы ўклад, пагарджаючы традыцыямі. Сям’я павінна падтрымліваць і перадаваць з пакалення ў пакаленне духоўна-рэлігійную, нацыянальную і дзяржаўную традыцыі. З сямейнай традыцыі і дзякуючы ёй на аснове асаблівага пачытання продкаў і бацькоўскіх магіл, сямейнага ачага і нацыянальных звычаяў стваралася культура нацыянальнага пачуцця і патрыятычнай вернасці. Сям’я ёсць для дзіцяці першае роднае месца на зямлі — крыніца не толькі цяпла і харчавання, але яшчэ і асознанай любові і духоўнага разумення. Сама ідэя “родины” — лона нараджэння, і “отечества”, зямнога гнязда бацькоў і продкаў, узнікла з недраў сям’і [9, с. 464].

Рэпазіторый БарДУ

У аснове сямейнага традыцыйнага беларускага выхавання заўсёды ляжала праваслаўнае веравучэнне, а бясплодныя пошукі нечага іншага прывялі да разбурэння беларускай самасвядомасці, да разбурэння асобы чалавека.

Дзіцячае сэрца вельмі добра ўспрымае духоўнае насенне, "яко свежее и суетами ещё мирскими не наполненное". Дзіцячыя і юнацкія гады з'яўляюцца самымі спрыяльным часам для набыцця навыкаў у чытанні Слова Божага, бо дзіця пазнае "в чём грех состоит и в чём добродетель, чтобы научиться одного избегать, а в другом совершенствоваться". Вось у гэтым і вызначаецца сэнс духоўна-маральнага выхавання, якое з'яўляецца галоўнай задачай і сям'і, і школы, і грамадства.

Філосаф-гуманіст Ў. С. Салаўёў гаворыць, што выхаванне чалавека выражаецца ў трыядзе сям'і, Айчыны і чалавецтва. Адсюль і вынікае сувязь трох пакаленняў — дзядоў, бацькоў, дзяцей. Таму мэты як у рэлігійнага, так і свецкага выхавання адзіныя — фарміраванне высокамаральнай асобы.

Вялікая роля ў выхаванні дзяцей па духоўна-маральнаму выхаванню належыць бацькам, таму з імі праводзіцца разнастайная асветніцкая работа ў дзяржаўнай установе адукацыі "Палатоўская базавая школа". Для бацькоў праводзяцца калектыўныя і індывідуальныя кансультацыі па духоўна-маральнаму выхаванню, сустрэчы з іерэем Георгіем Адынцом царквы Сергія Раданежскага (аг. Палата). Пасля правядзення царкоўнай службы бацькі маюць магчымасць абмеркаваць пытанні духоўнага жыцця і выхавання са святаром, атрымаць у яго неабходную кансультацыю і парады.

Бацькі запрашаюцца на ўсе мерапрыемствы, многія аказваюць дапамогу ў іх падрыхтоўцы і правядзенні.

Мне, настаўніку гісторыі і грамадазнаўства, прыходзіцца на ўроках весці размову аб выхаванні моладзі на праваслаўных традыцыях. На ўроках па грамадазнаўству для гэтага ёсць прыдатныя тэмы: "Шлюб і сям'я", "Сям'я ў сучасным грамадстве", "Верацярпімасць і свабода сумлення", "Праваслаўе — гэта наша культура", "Духоўнасць у кантэксце сучаснай культуры". На ўроках і факультатывах вучні выступаюць з рэфератамі, дзе раскрываюць сутнасць праваслаўя. Акрамя гэтага я прапаную вучням падрыхтаваць выступленні па тэмах: "Свет хрысціянскай культуры", "Полацкі Сафійскі сабор", "Крыж Еўфрасінні Полацкай", "Беларускія праваслаўныя святы", "Святыя абаронцы Айчыны", 10 запаведзей — аснова маралі чалавека", "Ікона і карціна", "Праваслаўныя святы ў маёй сям'і" і інш.

Пры дзяржаўнай установе адукацыі "Палатоўская базавая школа Полацкага раёна" створаны народны музей каляндарна-абрадавых традыцый беларускага народа. Усе традыцыі і рытуалы падпарадкоўваюцца праваслаўнаму календару і прымеркаваны галоўным праваслаўным святам: Раство Хрыстова, Стрэчанне Гасподняе, Светлае Хрыстова Уваскрасенне, Дзень Святой Тройцы, Раство Іаана Хрысціцеля, Праабражэнне Гасподняе, Пакроў Прасвятой Багародзіцы.

Расказваючы ў час экскурсій пра жыццё беларуса ў мінулым, паказваем царкоўнае выданне "Новага запавету", выдадзенага прыкладна ў пачатку мінулага стагоддзя, якую выпадкова знайшлі ў адной нежылой хаце. Тэкст дадзены на стараславянскай і рускай мовах. Год выдання не ўстанавілі, бо першыя вокладкі адсутнічаюць. Стан кнігі пашкоджаны. Гэта сведчанне таго, што простыя людзі ў той час маглі дакранацца да святога пісання.

Цікава і тое, што перадалі нам і факсімільнае выданне 1901 года "Первая книжка по Закону Божию для детей" з малюнкамі і перавыдадзенае ў 1990 годзе ў Санкт-Пецярбургу. Кніга таксама пашкоджаная, але яна ў даступнай форме расказвае аб стварэнні Сусвету, аб запаведзях, аб жыцці Ісуса Хрыста, знаёміць з малітвамі. Дзеці з вялікай зацікаўленасцю знаёмяцца з Божым словам на даступнай для іх мове.

Святар царквы прп. Сергія Раданежскага ў аграгарадку Палата іерэй Георгій Адынец вядзе асветніцкую работу сярод дзяцей і падлеткаў. Ён дапамагае авалодаць праваслаўнымі духоўна-маральнымі, гісторыка-культурнымі і сацыяльна-укладнымі традыцыямі і дасягненнямі праваслаўнай педагогікі.

Рэпазіторый БарДУ

З мэтай адукацыі сям'і па пытаннях духоўна-маральнага выхавання, праваслаўя, адраджэння традыцыйных укладаў жыцця сям'і вядуцца заняткі бацькоў у “Акадэміі культурных сямейных адносін” у рамках школьнага праекта “Вытокі бацькоўскай мудрасці”.

Задачы праекта:

1. Выявіць узровень ведаў бацькоў аб праваслаўных традыцыях.
2. Аб'яднаць дзяцей, педагогаў і бацькоў адзінай творчай думкай праз вывучэнне сямейных традыцый, правядзенне праваслаўных свят.
3. Стварыць умовы для сумеснай працы ўстановы адукацыі і сям'і па адраджэнні праваслаўных традыцый.
4. Выхоўваць павагу да членаў сваёй сям'і, асцярожнае стаўленне да сваіх рэліквій і звычаяў.
5. Далучыць бацькоў у адукацыйны працэс для сумеснай працы па тэме праекта.
6. Аказаць дапамогу сям'і ў фармаванні каштоўнаснай сферы асобы дзіцяці на аснове далучэння да традыцый праваслаўнай духоўнай культуры, традыцыйнаму ўкладу жыцця.
7. Умацаваць адносіны паміж сям'ёй і ўстановай адукацыі.

Формы работы:

1. Правядзенне лекцый і круглых сталоў з бацькамі на духоўна-маральныя тэмы.
2. Запрашэнне духавенства на семінары з іх удзелам.
3. Арганізацыя дзейнасці па стварэнні і пашырэнню навучальна-метадычнай базы праваслаўнай адукацыі і выхаванні сям'і, падрыхтоўка метадычнага матэрыялу: кнігі, відэадыскі і іншыя крыніцы.
4. Распаўсюджванне метадычнага матэрыялу сярод бацькоў
5. Асвятленне ў СМІ мерапрыемстваў з мэтай павышэння грамадскай зацікаўленасці да адраджэння традыцыйных духоўна-маральных каштоўнасцяў і ўмацаванню сям'і.
6. Асвета бацькоў Словам Божым, знаёмства з таінствамі Праваслаўнай царквы і адраджэнне традыцый праваслаўнага сямейнага ўкладу.

У якасці хатняга чытання з наступным абмеркаваннем на занятках рэкамендуецца адпаведная літаратура.

У праграму заняткаў уваходзяць гутаркі са святаром, прагляды відэастужак, абмеркаванне сумесных з дзецьмі хатніх заданняў, паказ свят і абрадаў, прымеркаваных да праваслаўных свят.

Усе гэтыя і іншыя формы работы накіраваны на рашэнне найважнай праблемы далучэння маладых бацькоў у выхаваўчы працэс і спрыяюць духоўна-маральнаму ўзрастанню ўсіх членаў сям'і, гарманізацыі ўнутрысямейных адносін. Таму ўся работа з сям'ёй увесь час патрабуе сістэматызацыі, актыўнага пошуку новых формаў супрацоўніцтва па знаёмству бацькоў з Божым словам, хрысціянскім выхаваннем дзяцей.

У рамках праекта ў бацькоў фармуюцца паводзіны, стаўленне да сябе і да навакольнага свету, заснаваныя на традыцыйных праваслаўных дабрадзейнасцях, пераўтвораных у нацыянальныя рысы характару беларускага народа (каханне да блізкага, талерантнасць, працавітасць, законапаслушанне і інш.).

Паралельна з праектам “Акадэмія культурных сямейных адносін” працуе праект па духоўнаму адраджэнню праект “Дарога да храма”.

Мэта праекта — фарміраванне і развіццё асобы на лепшых праваслаўных традыцыях і каштоўнасцях беларускага народа.

Праект рэалізуецца ва ўзаемадзеянні і цесным супрацоўніцтве з сем'ямі школьнікаў, рэгіянальнымі ўстановамі адукацыі і культуры, Полацкай епархіяй.

Асноўныя задачы праекта заключаюцца ў тым, каб даць вучням веды аб гісторыі Полацкага раёна, аб культурных, палітычных і эканамічных асаблівасцях раёна, пазнаёміць са славутасцямі і вядомымі людзьмі рэгіёна. Выкарыстанне нетрадыцыйных форм навучання — спаборніцтвы, экскурсіі, падарожжы, гульні, конкурсы, выпуск газет, правядзенне даследчых работ, канферэнцыі, прэзентацыі, валанцёрская работа, бацькоўскія сходы — дапамогуць у дасягненні мэты праекта.

Репозиторий БарГУ

У выніку рэалізацыі праекта духоўна-маральнага і патрыятычнага выхавання вучні павінны засвоіць пэўныя веды пра сябе і тых, хто іх акружае, вопыт самастойных дзеянняў, разуменне рэальнасці паўсядзённага жыцця, вызначаць каштоўнасці грамадства. Узрастае актыўнасць і выхаваўчы патэнцыял тых ведаў, які школьнікі набылі за час заняткаў. Фарміруецца патрэба ў самарэалізацыі і грамадскім прызнанні, у жаданні праявіць і рэалізаваць свае патэнцыяльныя магчымасці, гатоўнасці набыць новыя неабходныя якасці асобы.

Заключэнне. Народная мудрасць вучыць: добра быць у дарозе, якую сам сабе выбіраеш. Галоўнае, каб гэты выбар быў правільны, каб абраны шлях прывёў да шчасця і радасці. Галоўнае — не збочыць з гэтай дарогі.

Бог надзяліў чалавека розумам, бессмяротнай душой і вялікім дарам — свабоднай воляй паміж дабром і злом. Таму кожны чалавек адказвае за свае справы, учынкі, за сваё жыццё. Сэнс чалавечага жыцця — пазнаваць Бога, славіць яго, дзякаваць і прыпадабняцца Яму. Гэта значыць станавіцца ўсё лепш, наследаваць Жыццё Вечнае.

Маё перакананне — вырашыць задачы духоўна-маральнага выхавання на праваслаўных традыцыях немагчыма толькі на ўроках або факультатыўных занятках. Патрэбна мэтанакіраваная сістэма работы ўсяго педкалектыву ва ўзаемадзеянні і цесным супрацоўніцтве з сем'ямі школьнікаў, рэгіянальнымі ўстановамі адукацыі і культуры, Полацкай епархіяй. Нагадаю Закон Рэспублікі Беларусь «Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны», які вызначае, што зберажэнне, папулярызацыя і перадача нашчадкам матэрыяльных і духоўных каштоўнасцей, створаных продкамі «з'яўляецца святым абавязкам дзяржавы, справай гонару кожнага грамадзяніна».

А. Г. Лукашэнка на сустрэчы з Сінодам Беларускай Праваслаўнай царквы 2016 года зазначыў: "Наш народ заўсёды арыентаваўся на высокія гуманістычныя дасягненні, імкнуўся да лепшых прыкладаў маральнасці.

Значным напрамкам дзейнасці царквы з'яўляецца выхаванне падрастаючага пакалення і прыцягненне яго да ўдзелу ў розных сацыяльных праектах.

Здаўна менавіта Царква служыла веснікам надзеі і веры, дапамагала чалавеку на шляху да хрысціянскіх ідэалаў. Яе аўтарытэт і вопыт сёння запатрабаваны як ніколі. З гісторыі нам добра вядома, што асновы праваслаўнай веры — справядлівасць і чалавекалюбства. Менавіта гэтыя каштоўнасці дапамагалі нам з годнасцю перажываць самыя цяжкія часы. У аснову сваёй палітыкі я паклаў менавіта гэтыя каштоўнасці — справядлівасць і любоў, і адданасць да людзей. Неабходна адзначыць, што святары прымаюць удзел у патрыятычнай рабоце, услаўляючы гераізм беларускага народа ў гады трагічных падзей, якія выпалі на яго долю. Бо ён выстая ўдзякуючы высокай духоўнасці, высакароднасці і мужнасці. Гэта абсалютнае маё перакананне, што «ніхто больш у свеце, як вы, святары і царква, не робяць у гэтым больш...»

Таму адным з асноўных накірункаў дзяржаўнай палітыкі ў сферы адукацыі ў адпаведнасці з Кодэксам аб адукацыі і Праграмай неперарыўнага выхавання дзяцей і вучнёўскай моладзі ў Рэспубліцы Беларусь з'яўляецца фарміраванне сацыяльна-духоўнай і маральна сталай творчай асобы і выкарыстанне выхаваўчага патэнцыялу каляндарна-абрадавага цыкла беларускага народа.

Без выхавання няма духоўнасці, без духоўнасці няма асобы, без асобы няма народа як гістарычнай супольнасці," — пісаў акадэмік Г. М. Волкаў. Гэтыя словы застаўляюць задумацца аб будучыні нашых дзяцей кожнага чалавека...

Спіс выкарыстаных крыніц

1. *Бедулина, Г. Ф.* Методическое сопровождение идеологической работы в общеобразовательных учреждениях : пособие для зам. директоров шк. по воспитател. работе, клас. руководителей, педагогов / Г. Ф. Бедулина. — Минск : НИО, 2007. — 192 с.

2. Я — гражданин Республики Беларусь / Г. А. Василевич [и др.]. — Минск : Пачат. школа, 2007. — 56 с.

3. *Грышкевіч, І. К.* Спадчына маёй краіны. Матэрыял для азнаямлення дзяцей з гісторыяй і культурай Беларусі / І. К. Грышкевіч — Мазыр : Садзейнічанне, 2009. — 96 с.

4. *Палачанін, Ф. А.* Школьнікам аб праваслаўнай веры / Ф. А. Палачанін. — Мінск : Беларусь, 2006. — 103 с.

Репозиторий БарГУ

5. *Половинкин, А. И.* Православная духовная культура / А. И. Половинкин. — М. : Просвещение, 2003 — 285 с.
6. Программы непрерывного воспитания детей и учащейся молодёжи в Республике Беларусь на 2011—2015 годы [Электронный ресурс] : постановление Министерства образования Респ. Беларусь от 24.05.2011 г. № 16 [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://www.grsmu.by/files/file/university/otdely/vospetatelnoi-rabotu/files/pr_nepr_vospit.pdf . — Дата доступа: 20.10.2023.
7. *Соловцова, И. А.* Духовное воспитание: система понятий / И. А. Соловцова. — М. : Просвещение. — 2008. — 247 с.
8. *Ткачёв, А., прот.* В общении с родителями. Беседы о христианском воспитании / прот. А. Ткачёв. — Киев : Послушник, 2016. — 272 с.
9. *Шестун, Е., прот.* Православная педагогика / прот. Е. Шестун. — М. : Про-Пресс, 2002. — 576 с.

УДК 159.9

И. Л. Кишея, Д. Г. Гнедько
Учреждение образования «Барановичский государственный университет»,
Барановичи, Республика Беларусь

РОЛЬ ПАТРИОТИЗМА И ЦЕННОСТНЫХ ОРИЕНТАЦИЙ В СТРУКТУРЕ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЕЖИ

Введение. Практический интерес к теме патриотизма на современном этапе обоснован необходимостью осознания сущности патриотического воспитания как условия существования и процветания Беларуси ее суверенности и неповторимости. В связи с этим возникает необходимость воспитания человека, занимающего активную гражданскую позицию, профессионала, человека гуманистически ориентированного и способного к самоактуалтзации.

Развитие национального самосознания школьников и студентов выступает одной из приоритетных задач гуманизации и гуманитаризации системы образования. Важным показателем развития национального самосознания и зрелости является самоотождествления молодого человека с другими представителями своей нации, народа. Поэтому, решая проблему эффективности патриотического воспитания необходимо обращать пристальное внимание и сосредотачивать усилия на формировании у учащейся молодежи ценностного отношения к явлениям общественной жизни прошлого и современности Республики Беларусь. Так как именно на основе патриотических ценностей можно воспитать ответственную, мужественную, духовно-развитую личность.

Основная часть. Современная педагогическая мысль одной из задач образования и воспитания ставит укоренение в сознании молодого поколения священных понятий, определяющих духовную жизнь нации: родина, семья, родной язык, родная природа, народ, его история, вера, духовная культура в целом. Все это — фундамент становления личности...

Чем выше духовное начало национального, чем глубже осознание внутренней сущности и исторической роли своего народа, тем, ярче личность человека. Поэтому основная задача современных образовательно-воспитательных учреждений — воспитание духовной, творческой личности, формирование человека, готового служить родине.

В современной культуре принадлежность к определенной нации считается естественной и необходимой. Отдельный индивидуум принимает решение о своей принадлежности к нации через отождествление себя с ней, через идентификацию. Каждый человек, как представитель конкретного сообщества людей определенной исторической эпохи, имеет свои особые личностные параметры и характеристики, и именно через них он воспринимает остальных членов общества как своих современников и партнеров по совместной жизнедеятельности.

Сложившиеся представления о своей нации есть результат идентификационного процесса и носит название *национальной идентичности.*

© Кишея И. Л., Гнедько Д. Г., 2024

Репозиторий БарГУ